

Global Challenge of Health Communication: Infodemia in the Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic

ARTICLE INFO

Article Type

Letter to Editor

Authors

Allahverdipour H.*¹ PhD

ABSTRACT

This article has no abstract.

How to cite this article

Allahverdipour H. Global Challenge of Health Communication: Infodemia in the Coronavirus Disease (COVID-19) Pandemic. Journal of Education and Community Health. 2020;7(2):65-67.

Keywords Pandemic; Infodemic; COVID-19; Health Education; Health Communication; Social Media

¹“Research Center of Psychiatry & Behavioral Sciences” and “Health Education & Promotion Department, Health Faculty”, Tabriz University of Medical Sciences

*Correspondence

Address: Faculty of Health, Tabriz University of Medical Sciences, Golgasht Street, Tabriz, Iran. Postal code: 5165665931

Phone: +98 (41) 13344731

Fax: +98 (41) 13344731

allahverdipourh@tbzmed.ac.ir

Article History

Received: March 26, 2020

Accepted: April 05, 2020

ePublished: June 20, 2020

CITATION LINKS

[1] How to fight an infodemic [2] How experts are fighting the Coronavirus ‘infodemic’ [3] The pandemic of social media panic travels faster than the COVID-19 outbreak [4] Novel Coronavirus (2019-nCoV), Situation Report-13 [5] Coronavirus shows Big Tech can fight ‘infodemic’ of fake news [6] Declaration of IHEPA for ministry of Health for control of COVID-19

چالش جهانی ارتباطات سلامت: اینفودمی در پاندمی بیماری کروناویروس (COVID-19)

حمید الهوردی پور* PhD

"مرکز تحقیقات روانپزشکی و علوم رفتاری" و "گروه آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

چکیده

(این مقاله چکیده ندارد.)

کلیدواژه‌ها: پاندمی، اینفودمی، کووید-۱۹، آموزش بهداشت، ارتباطات سلامت، رسانه اجتماعی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۱/۱۷

*نویسنده مسئول: allahverdipourh@tbzmed.ac.ir

سردبیر محترم

جامعه جهانی یکی از بحرانی‌ترین شرایط نامناسب بهداشتی در دهه‌های اخیر را به دلیل پاندمی COVID-19 و پیامدهای ناشی از آن از جمله بیماری صدها هزار نفر و میرایی دهها هزار نفر تجربه می‌کند. در حالی که سازمان بهداشت جهانی (WHO) و بسیاری از کشورها تلاش خود را برای کاهش سرعت شیوع بیماری COVID-19 انجام می‌دهند، اما دنیا با شیوع پدیده "همه‌گیری جهانی اطلاعاتی" مواجه شده است. به طوری که انبوهی از اطلاعات در رابطه با ابعاد مختلف بیماری COVID-19، روش‌های کنترل و پیشگیری و پیامدهای آن از طریق رسانه‌های اجتماعی، شبکه‌های تلویزیونی و خبرگزاری‌ها بدون این که صحت آنها مورد بررسی قرار گیرد، منتشر می‌شود. چنانکه مدیر کل سازمان بهداشت جهانی جناب آقای تدروس در کنفرانس امنیتی مونیخ در ۱۵ فوریه اظهار کرد که "ما فقط در حال مبارزه با بیماری همه‌گیر COVID-19 نیستیم. ما همزمان در حال مبارزه با یک اپیدمی اطلاعاتی (Infodemia) نیز هستیم" که خود می‌تواند یک مشکل جدی باشد^[1]. به عبارت دیگر، اطلاعات غلط به سرعت در رسانه‌های اجتماعی در حال گردش و گسترش است و مقابله با اخبار جعلی احتمالاً تا زمانی که ویروس شایع باشد، ادامه خواهد داشت. چنانکه در حال حاضر در راستای ارائه اطلاعات صحیح، سازمان بهداشت جهانی با رسانه‌های اجتماعی مانند Facebook، Twitter، Tencent، Pinterest و TikTok برای انتشار صحیح اخبار مربوط به COVID-19 همکاری می‌کند^[2].

برای انتشار اطلاعات صحیح، پس از اعلام شیوع COVID-19 توسط بخش اورژانس بهداشت عمومی کشور چین، سازمان بهداشت

جهانی با هدف استفاده از یک سری مکانیزم‌ها برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات صحیح و متناسب با گروه‌های هدف خاص، یک بستر اطلاعاتی جدید با نام شبکه اطلاعات سازمان بهداشت جهانی برای اپیدمی‌ها (EPI-WIN) ایجاد کرد. علی‌رغم تلاش‌های سازمان بهداشت جهانی برای کنترل بیماری کروناویروس، در حال حاضر جامعه جهانی در اوج شیوع بیماری کرونا، شاهد کانون‌های متعدد انتشار اخبار و مسایل COVID-19 است که یک سردرگمی جهانی ایجاد کرده است^[1]. چنانکه مدیر بیماری‌های واگیر سازمان بهداشت جهانی سیلویا بریاند اظهار کرد که "ما می‌دانیم که با شیوع هر بیماری، نوعی سونامی انتشار اطلاعات رخ خواهد داد و در این اطلاعات منتشره همیشه اطلاعات غلط، شایعات و غیره هم وجود دارد"^[2].

پدیده سونامی اطلاعات حتی در قرون وسطی نیز وجود داشته است، اما تفاوت زمان حال با گذشته، وجود پدیده‌ای دیگر به نام "رسانه‌های اجتماعی" است. رسانه‌های اجتماعی مانند ویروس‌هایی هستند که با مردم سفر می‌کنند و حتی سریع‌تر و بیشتر پیش می‌روند. این خود یک چالش جدید است که می‌تواند در کنار تبعات ناشی از پاندمی COVID-19، اثرات نامطلوب دیگری بر جای بگذارد^[1]. به طوری که *الکساندرا کوزمانوویچ*، مدیر رسانه‌های اجتماعی بخش ارتباطات WHO اظهار کرده است که "مبارزه با اینفودمی و رواج اطلاعات نادرست یک تلاش مشترک بین بخش ارتباطات خطر سازمان بهداشت جهانی و همکاری‌ها است که روی پلتفرم EPI-WIN به دنبال تولید و انتشار اطلاعات صحیح درباره COVID-19 هستند". به همین دلیل به محض پخش برخی از سئوالات یا شایعات، بخش ارتباطات سازمان بهداشت جهانی تلاش می‌کند تا با یافتن پاسخ‌های مبتنی بر شواهد و کمک به شفافیت و اطلاع‌رسانی درست، مانع تقویت شایعات و اخبار نادرست شود. به نظر می‌رسد این نقشی است که دفتر آموزش سلامت وزارت بهداشت ایران می‌بایست به عهده بگیرد.

در حقیقت در عرض چند هفته پس از اپیدمی COVID-19 در چین، شایعات گمراه‌کننده و نظریه‌های غلطی در مورد منشأ، روش انتقال، راه‌های کنترل و درمان ویروس مطرح شد که پیامدهای متعددی همچون نگرانی و اضطراب، خرید و ذخیره‌سازی مواد غذایی و بهداشتی یا خرید زیاد ماسک‌های صورت رخ داد که همه نشانگر تاثیر یک اکوسیستم اطلاعاتی جدید و با عنوان "Infodemic" است که ویژگی قرن بیست و یکم و توسط رسانه‌های اجتماعی است^[3]. ویژگی این بحران، همزمانی انتشار ویروس با خود اطلاعات است. به عبارت دیگر، نه تنها خود ویروس خیلی سریع گسترش یافت، بلکه اطلاعات نادرست درباره شیوع این بیماری نیز با سرعت زیاد منتشر شد و در نتیجه وحشتی که در بین مردم ایجاد کرد نیز با همان سرعت افزایش یافت و باز به تعبیری دیگر، ترس ایجاد شده توسط رسانه‌های اجتماعی سریع‌تر از گسترش COVID-19 حرکت کرد^[3]. هر چند در ایران بخشی از مردم، بدون نگرانی از بیماری تلاشی برای مشارکت در قطع زنجیره انتقال ندارند.

اولویت ستاد ملی پیشگیری از بیماری کرونا قرار دهد^[6]. در حقیقت، در شرایط حاضر که ما ابزار دیگری برای مبارزه با COVID-19 به غیر از مداخلات غیردارویی مانند قرنطینه و فاصله‌گذاری اجتماعی برای قطع زنجیره انتقال نداریم، باید از اطلاعات رسانه‌های اجتماعی برای تقویت اطلاعات مورد نیاز جامعه در سطوح ملی، استانی و محلی برای پیروی از رویه‌های مناسب در خانه ماندن، رعایت فاصله و قرنطینه استفاده کرد تا علاوه بر قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا، جلوی انتقال اطلاعات غلط و غیرضرور که ممکن است موجب ایجاد ترس ناامیدکننده شود را نیز بگیریم. در اصل فقط با همکاری با جوامع و شهروندان و با ارایه راهنمایی‌های دقیق و اطلاعات از کانال‌های معتبر برای مشارکت مردم می‌توانیم از اثربخشی مداخلات و به‌خصوص قرنطینه و فاصله‌گذاری اجتماعی در مقابله با شیوع بیماری COVID-19 اطمینان حاصل کنیم. بدین منظور تلاش در جهت توانمندسازی مردم و داشتن مردم آگاه که بتوانند از یک موقعیت آگاه‌تر و با اطمینان بیشتر تصمیم بگیرند و بدان عمل کنند، نیازمند ارایه اطلاعات صحیح و منسجم از طرف نظام سلامت و از آن مهم‌تر جلب اعتماد مردم است.

منابع

- 1- Zarocostas J. How to fight an infodemic. *Lancet*. 2020;395:(10225):676.
- 2- Charlton E. How experts are fighting the Coronavirus 'infodemic' [Internet]. Geneva: World Economic Forum; 2020 [cited 2020 Mar 24]. Available from: <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/how-experts-are-fighting-the-coronavirus-infodemic/>.
- 3- Depoux A, Martin S, Karafillakis E, Bsd RP, Wilder-Smith A, Larson H. The pandemic of social media panic travels faster than the COVID-19 outbreak. *J Travel Med*. 2020;pii:taaa031.
- 4- World Health Organization. Novel Coronavirus (2019-nCoV), Situation Report-13 [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2020 [cited 2020 Mar 22]. Available from: <https://bit.ly/3aaVMhi>.
- 5- Schaake M. Coronavirus shows Big Tech can fight 'infodemic' of fake news [Internet]. *Financial Times*; 2020 [cited 2020 Mar 23]. Available from: <https://www.ft.com/content/b2e2010e-6cf8-11ea-89df-41bea055720b>
- 6- Iranian Health Education & Promotion Association. Declaration of IHEPA for ministry of Health for control of COVID-19. Iranian Health Education & Promotion Association; 2020 [cited 2020 Mar 24]. Available from: <http://files/site1/pages/scan0000.pdf>. [Persian]

همچنین می‌بایست بین بهره‌گیری از نظریه‌های مبتنی بر ترس در تولید و انتشار پیام‌های بهداشتی در رابطه با بیماری COVID-19 با انتشار پیام‌های تولیدشده غیرحرفه‌ای که توسط رسانه‌های اجتماعی منتشر می‌شود، تمایز قائل شد. بنابراین، موضوع اصلی در رابطه با اینفودمی COVID-19 انتشار اطلاعات ناصحیح یا غیرضرور در سطح جهانی است^[4]. نظام‌های سلامت، علاوه بر انجام اقدامات فوری مورد نیاز برای قطع زنجیره انتقال و ارایه خدمات بهداشت عمومی برای مقابله با شیوع بیماری، باید برای همه‌گیری ترس منتشره در رسانه‌های اجتماعی نیز تمهیدات لازم را به عمل آورند. بدیهی است در این راستا دولت‌ها نیز می‌توانند با اتخاذ سیاست‌های اقتصادی جبرانی و ارایه بسته‌های حمایتی به‌خصوص به گروه‌های جمعیتی که از این بیماری بیشتر صدمه می‌بینند به آرامش مردم کمک نمایند.

برای مقابله با انتشار حجم عظیمی از اطلاعات ناصحیح، دفتر آموزش سلامت وزارت‌های بهداشت کشورها و متخصصان آموزش بهداشت باید به‌سرعت در مورد شایعات عمومی، ادراکات و باورهای ناصحیح و رفتارهای پیرامون COVID-19 اقدامات مناسب، مفید و مورد نیاز را برای کنترل اینفودمی ارایه دهند^[5]. همچنین با ایجاد یک سکو یا داشبورد تعاملی برای ارایه هشدار در زمان واقعی به شایعات و نگرانی در مورد گسترش کروناویروس در سطح جهان پایان دهند تا مسئولان بهداشت عمومی و ذی‌نفعان مربوطه بتوانند با ادبیات مناسب و مورد استقبال مردم به‌سرعت اطلاعات غلط را کاهش دهند^[1]. همچنین بخش آموزش سلامت وزارت بهداشت در کلیه کشورها می‌توانند با همکاری با رسانه‌های اجتماعی مانند سازمان بهداشت جهانی، از ظرفیت رسانه‌های اجتماعی برای انتشار اطلاعات بهداشتی کمک‌کننده به قطع زنجیره انتقال استفاده کنند. در این راستا براساس نامه انجمن علمی آموزش بهداشت ایران در تاریخ ۲۵ فوریه ۲۰۲۰ به وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران توصیه شده است که با توجه به شیوع COVID-19، بزرگ‌ترین مسئولیت ستاد ملی کرونا و مسئولان وزارت بهداشت، شفافیت، پاسخگویی و اغناسازی جامعه و اطلاع‌رسانی صحیح به جامعه و ترویج فرهنگ پیشگیری و خودمراقبتی در برابر COVID-19 است. همچنین در این بیانیه اظهار شده است که از وزارت بهداشت ایران انتظار می‌رود با حمایت جدی و عملی از تشکیل کمیته عالی مشاوره ارتقای فرهنگ سلامت به‌منظور ارایه صحیح اطلاعات در کلیه سطوح گام بردارد و همچنین اطلاع‌رسانی مبتنی بر شواهد را برای سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های مناسب، در